

คุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักปกครอง Moral and Ethics of the Governor

รองศาสตราจารย์พิเศษ ดร.สุกิจ ชัยมุสิก¹

อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บทนำ (Introduction)

การศึกษา “คุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักปกครอง” (Moral and Ethics of The Governor) นั้นมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ เพื่อศึกษาถึงคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักปกครองและศึกษาถึงความสัมพันธ์คุณธรรมจริยธรรมของนักปกครอง

ผลการศึกษาในครั้งนี้พบว่า “คุณธรรม” หมายความว่าสภาพความดีงามที่อยู่ภายในจิตใจ ซึ่งอาจเป็นสภาพความดีงามที่เกิดจากการยึดถือเป็นแนวปฏิบัติตามผู้ทรงคุณงามความดี หรือเกิดจากมโนธรรมของตนเอง ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อสังคม เช่น ความเสียสละ ความซื่อสัตย์ ส่วนจริยธรรมนั้นเป็นข้อประพฤติปฏิบัติเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์เป็นรูปธรรม ซึ่งตั้งอยู่บนหลักของคุณธรรมรู้สึกผิดชอบชั่วดี เป็นกฎเกณฑ์ และมาตรฐานของความประพฤติปฏิบัติในสังคม ซึ่งบุคคลจะพัฒนาขึ้นจนกระทั่งมีจริยธรรมของตนเอง โดยอาศัยเกณฑ์จากสังคมเป็นเครื่องตัดสินว่าการกระทำนั้นถูก หรือ ผิด ต้นกำเนิดของจริยธรรมประกอบด้วย “ปรัชญา” (Philosophy) วิชาปรัชญาคือวิชาที่ว่าด้วยหลักแห่งความรู้และความจริง สารของปรัชญาจะกล่าวถึงลักษณะของชีวิตที่พึงปรารถนาควรเป็นอย่างไร ธรรมชาติของมนุษย์ เรื่องเกี่ยวกับความดี ความงาม ค่านิยม เพื่อจะได้ยึดเป็นหลักปฏิบัติประจำตัว

“ศาสนา” (Religion) คำสอนของศาสนาในศาสนาต่างๆ ตามที่ศาสนาเหล่านั้นท่านได้ปฏิบัติเองและสั่งสอนให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม จนเกิดผลดีงามของการปฏิบัตินั้นเป็นที่ประจักษ์ ตลอดจน “วรรณคดี” (Literature) หนังสือวรรณคดีและวรรณกรรม เป็นหนังสือที่มีมาตรฐานทั้งด้านเนื้อหาสาระ คุณค่า จนเป็นที่ยอมรับกล่าวได้ว่าวรรณคดีก็เป็นแหล่งกำเนิดหรือเป็นที่รวบรวมแนวคิดทางจริยธรรมด้วยเช่นกัน รวมทั้ง “สังคม” (Society) สิ่งที่สังคมกำหนดนับถือร่วมปฏิบัติด้วยกัน อันได้แก่ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ที่ถือปฏิบัติกันในสังคม และยอมรับสืบทอดกันมา “การเมืองการปกครอง” (Politics and Government) ในระบอบการเมืองการปกครองกำหนดข้อบังคับระเบียบกฎหมายของบ้านเมือง จรรยาบรรณต่างๆ ซึ่งเป็นข้อบังคับหรือแนวปฏิบัติ เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและเพื่อความยุติธรรมโดยทั่วกัน

จากหลักคำสอนของศาสนาในทุกศาสนาล้วนมุ่งเน้นในการพัฒนานั้นให้ยึดมั่นคุณงามความดีในการดำรงชีวิตการวิเคราะห์คุณค่า ความถูกผิดชั่วดี จนกลายเป็นหลักการ กฎเกณฑ์ ข้อกำหนด แนวศีลธรรม ให้ยึดถือปฏิบัติการบำเพ็ญประโยชน์และพันธสัญญาประชาคม (Utility and Social Contract) เป็นการปฏิบัติตามระเบียบก่อให้เกิดความสงบ

¹รศ.(พิเศษ) ดร. สุกิจ ชัยมุสิก อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

เรียบง่ายและศีลธรรมอันดีของประชาชาติมีความสัมพันธ์เป็นมิตรไมตรี ต่างปฏิบัติตามบทบาท ใช้สิทธิหน้าที่ให้เกิดความสงบสุขและสามัคคีการปฏิบัติตามหลักสากลธรรม (Universal) หลักมโนธรรมสากลที่ครอบคลุมได้ทั้งโลก เป็นข้อยืนยันคุณค่าความดีของทุกศาสนาล้วนวางแนวทางให้คนหรือศาสนิกชนของตนบำเพ็ญตนอยู่ในคุณงามความดีตามที่ได้สร้างสรรค์หลักธรรมไว้ มีการกล่อมเกลาจิตใจให้ศรัทธาแน่วแน่ในการบำเพ็ญตนให้มีสาระ มุ่งถึงเป้าหมายของความเชื่อสูงสุดที่ยึดมั่น ซึ่งล้วนเป็นแนวทางดีงาม หลักจริยธรรมที่ขยายขอบเขตจากจุดเล็กสุดคือเฉพาะตนไปจนถึงสากลโลกคุณธรรมจริยธรรมนั้นมียอดประกอบที่สำคัญตามแนวคิดทฤษฎีอยู่ 3 ประการ คือ (1) องค์ประกอบด้านความรู้ (Moral Reasoning) คือ ความเข้าใจในเหตุผลของความถูกต้องดีงามสามารถตัดสินใจแยกความถูกต้องออกจากความไม่ถูกต้องได้ด้วยการคิด คือสิ่งที่จะต้องศึกษาเรียนรู้เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างถูกต้องและเหมาะสม (2) องค์ประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึก (Moral Attitude and Belief) คือ ความพึงพอใจ ความศรัทธาเลื่อมใส ความนิยมยินดี ที่จะรับจริยธรรมมาเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติตน (3) องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Moral Conduct) คือการกระทำหรือการแสดงออกของบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งเชื่อว่าเกิดจากอิทธิพลของทั้งสององค์ประกอบข้างต้น

1. ความหมายคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักปกครอง (Definition of the Ruler's Morality)

คำว่า “คุณธรรม” และ “จริยธรรม” มักมีการ

พูดถึงและนำไปใช้ในความหมายที่แยกกันไม่ออก บางครั้งก็เรียกควบกันไปเป็น “คุณธรรมจริยธรรม” แต่ในลักษณะของความเป็นจริงแล้วคำว่า “คุณธรรมจริยธรรม” มีความหมายที่แยกส่วนกันดังที่จะอธิบายดังนี้

1. ความหมายของ “คุณธรรม” คุณธรรม (Morality/Virtue) ตามบทบัญญัติไว้ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 กล่าวไว้ว่า “สภาพคุณงามความดี” เป็นลักษณะหรือคุณสมบัติทางบวกที่ถือกันว่าดีงามทางศีลธรรม ฉะนั้นจึงได้รับยกย่องเป็นรากฐานของหลักการและศีลธรรมอันดี คุณธรรมส่วนบุคคลเป็นลักษณะเฉพาะที่เป็นค่านิยมว่าส่งเสริมความยิ่งใหญ่โดยรวมและปัจเจกบุคคล ตรงข้ามกับคุณธรรม คือ ความชั่วร้าย (vice)²

2. ความหมายของ “จริยธรรม” คุณธรรม (Moral or Ethics) ตามบทบัญญัติไว้ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 กล่าวไว้ว่า จริยธรรม หมายถึง ธรรมที่เป็นข้อประพฤติ ศีลธรรมอันดี³ จริยธรรม เป็นหนึ่งในวิชาหลักของวิชาปรัชญา หมายถึง การแยกสิ่งถูกจากผิด ดีจากเลว ซึ่งในหลักปฏิบัติในทางศาสนาหมายถึง ความจริง ความยุติธรรม ความถูกต้อง กฎเกณฑ์ หรือหลักความจริงที่เป็นแนวทางแห่งความประพฤติปฏิบัติ⁴

3. ความหมายของ “นักปกครอง” (The Governor) นักปกครอง (Magistrate) นักปกครอง คือ “ความเป็นผู้นำ” การเป็นนักปกครองคือบุคคลที่มีความต้องการในการเป็นผู้นำทางบุคลิกภาพ, ผู้นำทางการทำงาน และเป็นต้นแบบการปฏิบัติของครอบครัวของประชาชน ซึ่งถือว่าเป็นความ

²พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 จัดพิมพ์โดย บริษัทนานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์ จำกัด จำนวนพิมพ์ครั้งที่ 1 200,000 เล่ม ISBN 974-9588-04-5

³พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 จัดพิมพ์โดย บริษัทนานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์ จำกัด จำนวนพิมพ์ครั้งที่ 1 200,000 เล่ม ISBN 974-9588-04-5

⁴ไสว มาลาทอง ป.ธ. 5 น.ธ. เอก ศน.บ. M.A. คู่มือ การศึกษาจริยธรรม กรมการศาสนา พ.ศ. 2542

สำคัญอย่างยิ่ง ที่นักปกครองจะต้องเป็นแบบอย่างของประชาชน/ข้าราชการ/และทุกภาคส่วนในทุกๆ เรื่อง ซึ่งจะส่งผลต่อ บทบาท อำนาจหน้าที่ ของนักปกครองที่จะสามารถทำงานประสบความสำเร็จ ปฏิบัติหน้าที่อย่างราบรื่น ในฐานะผู้นำ ผู้บริหาร ผู้ปกครองเพื่อให้งานของการปกครองบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ประชาชนเกิดความเชื่อถือศรัทธา ให้ความเคารพให้ความร่วมมือร่วมทำงานให้งานบรรลุผลเป็นอย่างดี⁵

จากรายละเอียดของการศึกษาความหมาย “คุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักปกครอง” กล่าวสรุปความหมายได้ดังนี้ว่า หมายถึง “สภาพความเป็นผู้นำในการเป็นนักปกครองคือบุคคลที่มีความต้องการในการเป็นผู้นำมีสภาพคุณงามความดีงามเป็นลักษณะได้รับยกย่องเป็นรากฐานของหลักการและศีลธรรมอันดียึดมั่นในหลักความจริงที่เป็นแนวทางแห่งความประพฤติปฏิบัติยึดมั่นในกฎเกณฑ์ ความถูกต้องและดำรงไว้ซึ่งความยุติธรรม เพื่อให้งานของการปกครองบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ประชาชนเกิดความเชื่อถือศรัทธา ให้ความเคารพให้ความร่วมมือร่วมแรงร่วมใจในการทำงาน ทำให้งานบรรลุผลเป็นอย่างดี”

2.แนวคิดคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักปกครอง (Concept of the Ruler's Morality)

แนวคิดคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักปกครองตามทฤษฎีของนักปรัชญาตะวันตกและนักปรัชญาตะวันออกมีวิวัฒนาการที่แตกต่างกันทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับบุคคล สังคม ศาสนา และวิวัฒนาการทางความคิดของนักปรัชญาเอง ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

2.1. แนวคิดคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักปกครองของนักปรัชญาตะวันตก จากที่กล่าวมาแล้วว่าวิวัฒนาการแนวคิดคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักปกครองของนักปรัชญาตะวันตกกับบุคคล สังคม ศาสนา และวิวัฒนาการทางความคิดของนักปรัชญาโดยตรงดังมีรายละเอียดที่สำคัญดังนี้

(1). แนวคิดคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักปกครองของกลุ่มโซพิสต์ ปรัชญากรีกระยะที่ 2 ที่เป็นระยะเวลาที่เริ่มศึกษาถึงฐานะ และเรื่องราวต่างๆ ของมนุษย์ในจักวาล โดยการศึกษาสังเกตจากข้อเท็จจริงต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ล้อมรอบตัวมนุษย์นั้น เริ่มต้นที่สำนักโซพิสต์นี้เองมีนักปรัชญาที่สำคัญในยุคนี้คือ “โพรทาโกรัส” นักปรัชญาคนสำคัญและเป็นแกนนำของกลุ่มนี้ นักปรัชญากรีกโซพิสต์นี้ มีแนวคิดทางจริยธรรมว่า มนุษย์เป็นเครื่องตัดสินความถูกต้องทางจริยธรรม คุณค่าทางจริยธรรมเป็นสิ่งที่สัมพันธ์และขึ้นอยู่กับความรู้สึกส่วนบุคคลโดยไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงบุคคลอื่นๆ ดังนั้น ความดี ความถูกต้องความจริง และความเหมาะสมจึงเป็นสิ่งที่ขึ้นอยู่กับความรู้สึกและการตัดสินใจของบุคคลแต่ละคนเท่านั้นจากทฤษฎีของนักปรัชญากรีกโซพิสต์ดังกล่าวนี้ มีแนวโน้มให้เห็นว่า หลักคำสอนทางคุณธรรมจริยธรรมของกลุ่มโซพิสต์มีอิทธิพลและมีผลในแง่ลบที่เป็นไปในแนวทางที่จะทำลายล้างหลักจริยธรรมที่ดีงามของสังคมและกฎหมายบ้านเมือง เพราะคำสอนของกลุ่มนี้เป็นการปฏิเสธหลักการของสังคมแต่ยึดถือความรู้สึกส่วนตัวเป็นหลัก ดังนั้น ความดี ความถูกต้อง ความจริง และความเหมาะสมจึงเป็นเรื่องส่วนบุคคลเป็นสิ่งที่ขึ้นอยู่กับความรู้สึกของบุคคลแต่ละคนเป็นสิ่งที่หามาตรฐานที่แน่นอนไม่ได้เป็นสิ่งที่ขึ้นอยู่กับความรู้สึกและ

⁵ทินกร พลเยี่ยม นักเรียนนายอำเภอ รุ่นที่ 68 “นักปกครองกับการเป็นผู้นำทางบุคลิกภาพ,การทำงานและต้นแบบของ ครอบครัวตัวอย่าง

การตัดสินใจของบุคคลแต่ละคนเท่านั้น⁶

(2). แนวคิดคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักปกครองยุคเริ่มพัฒนา ในยุคนี้น่าจะกล่าวได้ว่าเป็นยุคของพัฒนาการ รวาก่อน ค.ศ. 469-399 มีนักปราชญ์ที่สำคัญของท่านคือกับ “โสกราตีส” (Socrates) และ “เพลโต” (Plato) โสกราตีส เป็นนักปรัชญากรีกคนแรกที่สนใจและพยายามศึกษาหาความรู้ในเรื่องของคุณธรรมความดีและความยุติธรรม โสกราตีสยังกล่าวอีกว่า กฎหมาย และศีลธรรมเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องยึดถือและประพฤติปฏิบัติตามหลักการดังกล่าวนี้ โสกราตีสใช้เป็นหลักการในการต่อต้านหลักการของกลุ่มโซฟิสต์ เพราะเขามีความเห็นว่าคุณธรรม ความจริง ความดี ความซื่อ ความถูกต้อง ความผิด เป็นสิ่งสากลที่สามารถรับรู้ได้ตรงกันด้วยเหตุผล คุณธรรมนั้นเป็นธรรมชาติที่กระตุ้นเตือนให้มนุษย์ระลึกถึง และพยายามประพฤติปฏิบัติตาม⁷ นักปรัชญาอีกท่านหนึ่งที่มีแนวคิดสอดคล้องกับโสกราตีส นั่นคือ “เพลโต” เพลโตได้ยึดหลักการของโสกราตีส และมีความเชื่อเช่นเดียวกันกับโสกราตีสแนวคิดคุณธรรมจริยธรรมของเพลโตได้ผสมผสานเข้ากับแนวความคิดทางรัฐศาสตร์รวมอยู่ด้วยกัน กล่าวได้ว่า “คุณธรรม คือความดีสูงสุด บุคคลไม่สามารถบรรลุคุณธรรมได้โดยลำพังเอง แต่บุคคลสามารถบรรลุคุณธรรมได้ในสังคมเท่านั้น ดังนั้น รัฐจึงมีหน้าที่ในการส่งเสริมคุณธรรมและความสุขของประชาชน คุณธรรมมิใช่ความพอใจ คุณธรรมและความรู้จะต้องไปด้วยกันเสมอ และคุณธรรม หมายถึง การกระทำที่ถูกต้องที่เกิดจากความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริงด้วยปัญญา หรือเหตุผล⁸

(3).แนวคิดคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักปกครอง

ยุคพัฒนา เป็นยุคของนักปรัชญา 4 ท่านที่มีแนวความคิดสอดคล้องต่อกันชื่อว่า “เซนต ออกัสติน”, “เซนต อะควินัส”, “จอห์น ล็อก” และ “คานต์” เซนต์ออกัสตินได้ให้แนวคิดคุณธรรมจริยธรรมไว้ว่า จุดหมายสูงสุดของพฤติกรรมมนุษย์คือ อุดมคติในศาสนา มนุษย์ไม่สามารถที่จะเข้าถึงความเป็นเอกภาพของจิตกับพระเจ้าในสวรรค์ได้ในชาตินี้ ชีวิตมนุษย์ในโลกนี้จึงเป็นเพียงชีวิตที่ต้องบำเพ็ญบุญกุศลเพื่อให้จิตได้เข้าถึงความเป็นเอกภาพกับพระเจ้าในชาติหน้า ซึ่งถือว่าเป็นจุดหมายสูงสุดของชีวิต คือความภักดีในพระเจ้า และความรักเป็นบ่อเกิดแห่งคุณธรรมอื่นๆ ด้วย อันได้แก่ การละเว้นความชั่ว ความมัวเมาทั้งหลายทั้งปวง เป็นรากฐานแห่งความรักตัวเองและความรักผู้อื่น ความรักจึงเป็นคุณธรรมที่แท้จริง ส่วนแนวคิดคุณธรรมจริยธรรมของ เซนต์ อะควินัสกล่าวว่าความดีคือความสุขและความสุขที่แท้จริงสูงสุดคือการเข้าถึงพระเจ้าเขาได้อธิบายว่าความชั่วไม่มีในโลกสิ่งที่เรียกว่าความชั่วคือความดีที่ยังไม่สมบูรณ์ บาปก็คือการกระทำที่ขัดต่อระเบียบและเหตุผล แนวคิดคุณธรรมจริยธรรมของ “เซนต อะควินัส” สอดคล้องกับแนวคิดคุณธรรมจริยธรรมของ “จอห์น ล็อก” ซึ่งได้แสดงทรรศนะไว้ว่า การกระทำที่ก่อให้เกิดความสุขแก่ตนเองเป็นสิ่งที่ดีที่สุ่มมนุษย์มีความรู้เกี่ยวกับความผิดถูกทางศีลธรรมได้โดยประสบการณ์ และพระเจ้าได้ใส่ความปรารถนาดีไว้ในจิตของมนุษย์เพื่อให้มนุษย์มีเจตจำนงในทางศีลธรรม และเพื่อบรรลุผลในจุดมุ่งหมายคือความสุข และเพราะเหตุที่พระเจ้าได้ใส่เหตุผลไว้ในจิตของมนุษย์นั้นเองมนุษย์จึงสามารถเข้าถึงความจริงทางศีลธรรมได้ ส่วนแนวคิดคุณธรรมจริยธรรมของ “คานต์” กล่าวไว้ว่า

⁶รศ. ผจญ คำชูสังข์ ปรัชญาตะวันตก(387211). กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2548

⁷สุลักษณ์ ศิวรักษ์. แนวคิดทางปรัชญาการเมืองของอริสโตเติล. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ: ศยาม, 2543

⁸ประยงค์ สุวรรณบุบผา. รัฐปรัชญา แนวคิดตะวันออก-ตะวันตก. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, 2541.

ความดี ความชั่ว ความถูก ความผิด เป็นสิ่งที่มีความเป็นจริงแน่นอน และตายตัวในตัวของมันเองไม่ขึ้นอยู่กับสิ่งใดๆ ไม่ว่าจะเป็นบุคคล เวลา หรือสถานที่ คานต์กล่าวว่า เจตจำนง เป็นเครื่องตัดสินความดี ความชั่ว ความถูก ความผิด การกระทำด้วยเจตจำนงดี คือ การกระทำตามหน้าที่ ดังนั้น ในทฤษฎีทางจริยธรรมนี้ คานต์ เน้นไปที่ การกระทำตามหน้าที่ กล่าวคือ การกระทำตามหน้าที่เพื่อหน้าที่ (Duty for Duty's Sake) เมื่อบุคคลกระทำตามหน้าที่ของตนเองและรับผิดชอบหน้าที่ของตนแล้ว ความดีก็จะเกิดขึ้นกับบุคคล และสังคมของเขาด้วยส่วนรวม⁹

กล่าวโดยสรุปได้ว่าแนวคิดคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักปกครองของนักปรัชญาตะวันตก จุดเริ่มต้นมาจากนักปรัชญากลุ่มโซฟิสต์เอง ปรัชญากรีกระยะที่ 2 ที่มีแนวคิดว่ามนุษย์เป็นเครื่องตัดสินความถูกผิดทางจริยธรรม คุณค่าทางจริยธรรมเป็นสิ่งที่สัมพันธ์และขึ้นอยู่กับความรู้สึกส่วนบุคคลต่อมาจนถึงยุค นักปรัชญาคนสำคัญคือ “โสกราตีส” และ “เพลโต” ที่มีแนวคิดสอดคล้องกันคือ ความจริง ความเที่ยง ความดี ความชั่ว ความถูก ความผิด เป็นสิ่งสากลที่สามารถรับรู้ได้ตรงกันด้วยเหตุผลคุณธรรมนั้น ส่วนเพลโตได้ผสมผสานเข้ากับแนวความคิดทางรัฐศาสตร์กล่าวว่า “คุณธรรม คือความดีสูงสุด บุคคลไม่สามารถบรรลุคุณธรรมได้โดยลำพังเอง แต่บุคคลสามารถบรรลุคุณธรรมได้ในสังคม เท่านั้นคุณธรรมจริยธรรมคือการกระทำที่ถูกต้องที่เกิดจากความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริงด้วยปัญญาหรือเหตุผลต่อมาจนถึงยุคของนักปรัชญาที่ชื่อว่า “เซนต ออกัสติน”, “เซนต อะควินัส”, “จอห์น ล็อก” และ “คานต์” แนวคิดของนักปรัชญาทั้งสามนี้มีความสอดคล้องกันในเรื่องของความเชื่อทางศาสนา เข้ามาเกี่ยวข้อง สรุปความได้ว่า จุดหมายสูงสุดของ

พฤติกรรมมนุษย์คือ อุดมคติในศาสนาพระเจ้าได้ให้ความปรารถนาดีไว้ในจิตของมนุษย์ เพื่อให้มนุษย์มีเจตจำนงในทางศีลธรรม และเพื่อบรรลุผลในจุดมุ่งหมายคือความสุข ความดี ความชั่ว ความถูก ความผิด เป็นสิ่งที่มีความเป็นจริงแน่นอน และตายตัวในตัวของมันเองไม่ขึ้นอยู่กับสิ่งใดๆ

2.2. แนวคิดคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักปกครองของนักปรัชญาตะวันตก ในการศึกษาปรัชญาแนวคิดคุณธรรมจริยธรรมตะวันตกนั้น จะกล่าวถึงปรัชญาของจีนซึ่งมีแนวคิดเน้นที่การปฏิบัติ มีลักษณะเป็น Ethical Philosophy ที่เน้นด้านความคิด (Wisdom) การมี มโนธรรม และการปฏิบัติ เพราะฉะนั้นปรัชญาจีนจะเป็นปรัชญาของการปฏิบัติจริงๆ ในสังคม และในชีวิตประจำวันโดยไม่ได้กล่าวถึงชีวิตหลังความตาย ซึ่งแตกต่างจากปรัชญาของอินเดียที่ไม่แยกขาดจากศาสนา ปรัชญาอินเดียทุกระบบจะรวมอยู่กับศาสนา เพราะฉะนั้นนอกจากจะเน้นที่ปรัชญา เน้นที่มโนธรรมแล้ว ยังมีเรื่องศรัทธา (Faith) กับความเชื่อ (Believe) ด้วย ซึ่งทำให้มี ข้อผูกมัด (Commitment) กับหลักศีลธรรมหรือหลักจริยธรรม จึงออกมาเป็นการปฏิบัติได้ พุทธศาสนาเป็นปรัชญาอินเดีย เพราะฉะนั้นจริยธรรมในพุทธศาสนาจึงมีลักษณะของปรัชญาอินเดีย มีศรัทธา ความเชื่อ และการปฏิบัติ เข้ามาเกี่ยวข้อง

(1). ลักษณะแนวคิดคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักปกครองของนักปรัชญาอินเดีย ลักษณะทั่วไปของปรัชญาอินเดียก็คือปรัชญาทุกสำนักหรือทุกระบบที่เกิดขึ้นในอินเดียที่คิดสร้างสรรค์ขึ้นไว้โดยศาสดาและนักคิดที่เคยมีชีวิตอยู่หรือกำลังมีชีวิตอยู่ในอินเดียเช่น พุทธปรัชญา ปรัชญาเซน เป็นต้น ความแตกต่างระหว่างปรัชญาอินเดียกับปรัชญาตะวันตก ปรัชญาตะวันตกมุ่งแสวงหาความจริงหรือข้อ

⁹รศ. ผจกญ คำชูสังข์ ปรัชญาตะวันตก(387211). กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2548

เท็จจริงเพียงอย่างเดียวโดยไม่พยายามที่จะปฏิบัติตนเพื่อให้เข้าถึงความจริง ปรัชญาตะวันตกส่วนใหญ่ไม่เกี่ยวกับศาสนาหรือออกเป็นคนละส่วนกับศาสนา แต่ปรัชญาอินเดียไม่สามารถแยกออกจากศาสนาได้เด็ดขาดเมื่อแสวงหาความจริงจนพบแล้วก็พยายามที่จะปฏิบัติตนตามวิธีการที่กำหนดขึ้นไว้ ฉะนั้น ปรัชญาอินเดียทุกระบบจึงเป็นปรัชญาชีวิต เพราะแนวความคิดทางปรัชญาที่ค้นคิดขึ้นได้นั้นได้นำมาใช้ปฏิบัติในชีวิตประจำวันด้วยโดยลักษณะดังกล่าวนี้ปรัชญากับศาสนาของอินเดียมักไปด้วยกันเสมอ¹⁰

(2). ปรัชญาจีนเกิดขึ้นโดยอาศัยความเชื่อถือในอดีตกาลเป็นรากฐาน ปรัชญาจีนไม่สนใจแสวงหาปฐมธาตุอย่างปรัชญาตะวันตกมุ่งแสวงหาปรัชญาจีนให้ความสำคัญในเรื่องมนุษย์ด้วยกันว่าจะทำอะไรคนจึงจะเป็นคนดีมีความสุขอย่างไรสังคมประเทศและโลกจะมีความสุข ปรัชญาจีนทั้งหมดจะถกเถียงกันในประเด็นที่ว่าอะไรคือแก่นของชีวิตที่ดีอย่างไรและจะช่วยสังคมให้สงบสุขได้อย่างไรปรัชญาจีนจะแตกต่างจากปรัชญาตะวันตกตรงที่ไม่สนใจ “ภาววิทยา” และ “ญาณวิทยา” แต่จะเน้น “คุณวิทยา” เป็นสำคัญ ดังนั้นปรัชญาจีนให้ความสำคัญที่ตัวมนุษย์และความสำคัญของมนุษย์ก็อยู่ที่เป็นคนดีมีความรู้และบำเพ็ญประโยชน์ให้แก่สังคมตลอดทั้งโลกจุดมุ่งหมายสูงสุดของปรัชญาจีนแทบทุกสาขาต่างก็มุ่งมั่นที่จะส่งเสริม “ความเป็นปราชญ์ภายในและกษัตริย์ภายนอก” ความเป็นปราชญ์ภายในคือบุคคลที่สามารถพัฒนาตัวเองให้มีคุณธรรม ส่วนเป็นกษัตริย์ภายนอก หมายถึงบุคคลผู้ได้บำเพ็ญประโยชน์อย่างมหาศาลให้แก่คนเป็นนักปราชญ์

ได้ก็เพราะรู้คุณธรรม และปฏิบัติตามคุณธรรมเท่านั้น¹¹

กล่าวโดยสรุปได้ว่าแนวคิดคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักปกครองของนักปรัชญาตะวันออก จะมุ่งเน้นศึกษาตามแนวทางของปรัชญาอินเดียโบราณ และปรัชญาจีนเป็นหลักดังจะเห็นได้ว่า แนวคิดของปรัชญาอินเดียโบราณที่กล่าวว่าปรัชญาอินเดียมุ่งแสวงหาความจริงเกี่ยวกับโลกและชีวิตเมื่อแสวงหาความจริงจนพบแล้ว ก็พยายามที่จะปฏิบัติตนตามวิธีการที่กำหนดขึ้นไว้ เพื่อเข้าถึงความจริงนั้น แนวคิดลักษณะดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดปรัชญาจีนที่เน้นให้ความสำคัญที่ตัวมนุษย์ที่ต้องเป็นคนดีมีศีลธรรมและความรู้ และสามารถนำความรู้ที่มีมาบำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชนสังคม ดังนั้นหากเราจะกล่าวถึงแนวคิดคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักปกครองของนักปรัชญาตะวันออกจะกล่าวได้ว่า คุณธรรมจริยธรรม มีจุดเริ่มต้นมาจากการแสวงหาแนวทางการหลุดพ้นจากอำนาจฝ่ายต่ำ ดังนั้นแนวคิดนี้จึงเป็นแนวคิดที่มีความสอดคล้องต่อหลักคำสอนทางศาสนาหรือลัทธิความเชื่อต่างหลายนั่นเอง ดังเช่นแนวคิดของปรัชญาอินเดียทุกสำนักหรือทุกระบบที่เกิดขึ้นคิดสร้างสรรค์ขึ้นไว้โดยศาสดาและนักคิดที่เคยมีชีวิตอยู่และมีการถ่ายทอดแนวทางปฏิบัติต่อกันมาตั้งแต่เช่น พุทธปรัชญา, ปรัชญาขง เป็นต้น ส่วนแนวคิดทางคุณธรรมจริยธรรมตามแนวทางปรัชญาจีนโบราณ ที่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตมนุษย์ว่าจำเป็นต้องมีความรู้และสามารถนำความรู้ดังกล่าวมาปฏิบัติและถ่ายทอดแนวทางเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับชุมชน และสังคม แนวคิดคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักปกครอง

¹⁰ ผศ.ดร. ทองหล่อ วงษ์ธรรมมา. ปรัชญาตะวันออก กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2536 ศ.ดร. สุนทร ญ รังษี. ปรัชญาอินเดียประวัติและลัทธิ. กรุงเทพฯ : พิพิธวิทยา, 2521.

¹¹ ชิว ไช. ปรัชญาจีน. แปลโดย สกล นิลวรรณ จาก The story chines Philosophy. : โอเดียนสโตร์, 2523.

ของปรัชญาอินเดียโบราณรวมทั้งแนวคิดคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักปกครองของปรัชญาจีนจะเห็นได้ว่ามีความสอดคล้องกับแนวทางคำสอนของพระพุทธศาสนาที่เน้นการพัฒนาการศึกษา ที่เรียกว่า “ปริยัติ” และการนำแนวทางความรู้ที่ได้นำมาสู่การปฏิบัติตน ที่เรียกว่า “ปฏิบัติ” แล้วนำผลที่ได้ที่เรียกว่า “ปฏิเวธ” หรือองค์ความรู้ (Knowledge) นำมาถ่ายทอดเพื่อสร้างคุณประโยชน์แก่ชุมชนสังคม

3.องค์ประกอบของคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักปกครอง (Elements of Moral Ethics for Governor)

ธรรมชาติของมนุษย์ทางด้านคุณธรรมจริยธรรม นักปกครองควรเข้าใจในพฤติกรรมของมนุษย์ รวมทั้งบุคคลที่อยู่รอบข้างและผู้ใต้การปกครอง เพื่อการบริหารงานปกครองจะได้เป็นไปด้วยดีมีประสิทธิภาพ “คุณธรรมจริยธรรม” ถือว่าเป็นสิ่งที่นักปกครองทุกคนควรมี เพราะคุณธรรมเป็นคุณสมบัติหรือคุณลักษณะที่ทำให้มนุษย์แตกต่างจากสัตว์ทั่วไป คุณธรรมตามแนวคิดของนักปราชญ์ทั้งหลายจึงจำแนกออกเป็น 3 ส่วน คือ (1). ส่วนความรู้ความเข้าใจ (Knowledge) (2). ส่วนอารมณ์ความรู้สึก (Feeling) และ (3). ส่วนที่เป็นพฤติกรรม (Conduct) ที่แสดงออกมา เช่น การปฏิบัติตามศาสนา การควบคุมตนเอง ความกล้าหาญ ความยุติธรรม ฯลฯ¹² ผู้มีคุณธรรมจริยธรรมจึงเป็นผู้ที่ถึงพร้อมด้วยความรู้ความเข้าใจ อารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรมที่แสดงออกอย่างถูกต้องดีงาม การที่นักปกครองจะพัฒนาตนเองทางด้านคุณธรรม หรือการที่นักปกครองจะพัฒนาผู้อื่นที่แวดล้อมใกล้ชิด

และเกี่ยวข้องอยู่ในความดูแล เพื่อให้เป็นบุคคลผู้มีความคุณธรรมจึงต้องเริ่มจากการพัฒนาปัญญา พัฒนาจิตใจ อารมณ์ เพื่อให้ทั้งสองส่วนนี้เป็นตัวควบคุมพฤติกรรมของบุคคลผู้นั้นต่อไป ดังนั้นองค์ประกอบของจริยธรรมทั้ง 3 ส่วน คือ ปัญญา จิตใจ และพฤติกรรมนี้ คนส่วนใหญ่จะเข้าใจกันว่า จิตใจเป็นส่วนสำคัญที่สุด เป็นตัวที่ควบคุมพฤติกรรมของคน ดังคำกล่าวที่ว่า “ใจเป็นนาย กายเป็นบ่าว” คำกล่าวนี้ไม่ผิด เพราะมีหลักฐานให้พบเห็นเสมอว่า ความอดทน ความกล้าหาญ ความรัก ความซื่อ ฯลฯ ล้วนเป็นความรู้สึกทางจิตใจที่มีผลให้คนแสดงพฤติกรรมออกมาในรูปแบบที่แตกต่างกัน หากแต่ถ้าพิจารณาให้ลึกลงไปแล้ว จิตใจของคนเราย่อมอ่อนไหวผันแปรได้ง่าย หากไม่มีปัญญาเป็นตัวกำกับ อาจมีสิ่งจูงใจให้จิตใจอ่อนไหวไปตามโลกธรรม คือ ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข ทุกข์ เมื่อจิตใจผันผวนปรวนแปรพฤติกรรมของคนก็จะเปลี่ยนแปลง เพราะเกิดค้นหาเป็นตัวนำจิตใจ แต่ถ้าหากบุคคลผู้นั้นเป็นผู้มีปัญญา รู้แจ้งในความเป็นจริงของโลกและชีวิต ปัญญาจะเป็นตัวชี้แนะไม่ให้จิตใจอ่อนไหวไปตามสิ่งที่มากระทบ จิตใจก็จะเข้มแข็งไม่อ่อนไหวปรวนแปรจนเกิดผลกระทบไปถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เคยประพฤติปฏิบัติ ทั้งนี้ เพราะมีปัญญาเป็นตัวควบคุมจิตใจไว้อีกระดับหนึ่ง จึงสรุปได้ว่า ในองค์ประกอบของจริยธรรมทั้ง 3 ส่วนนี้ “ปัญญา” เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด ที่จะชี้แนะให้จิตใจและพฤติกรรมของคนดำเนินไปอย่างถูกต้องตามครรลองครองธรรม ดังนั้นจึงต้องฝึกคนให้พัฒนา “ปัญญา” เมื่อมีปัญญาเกิดขึ้นแล้วพฤติกรรมก็จะเปลี่ยนไป “ปัญญา” นี้จะมาเป็นตัวนำพฤติกรรมตัวใหม่นี้ก็คือจุดเริ่มต้นของการพัฒนาคน คือพัฒนาปัญญา

¹² ศาสตราจารย์ธานินทร์กรัยวิเชียร องคมนตรี. คุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหาร, สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน : กรุงเทพมหานคร, 2550

หรือความรู้ก่อน ดังนั้นการพัฒนาทางสติปัญญาและ
อารมณ์จึงเป็นรากฐานของการพัฒนาทางจริยธรรม

4. ประโยชน์และความสำคัญ (The Benefits and Importance)

ความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรม คุณธรรม
จริยธรรมนับว่าเป็นพื้นฐานที่สำคัญของคนทุกคน
และทุกวิชาชีพ หากบุคคลใดหรือวิชาชีพใดไม่มี
คุณธรรมจริยธรรมเป็นหลักยึดเบื้องต้นแล้วก็ยากที่
จะก้าวไปสู่ความสำเร็จแห่งตนและแห่งวิชาชีพนั้นๆ
ที่ยิ่งกว่านั้นก็คือการขาดคุณธรรมจริยธรรมทั้งใน
ส่วนบุคคลและในวิชาชีพ อาจมีผลร้ายต่อตนเอง
สังคมและวงการวิชาชีพในอนาคตได้อีกด้วย¹³ ดังจะ
พบเห็นได้จากการเกิดวิกฤติศรัทธาในวิชาชีพหลาย
แขนงในปัจจุบัน ทั้งวงการวิชาชีพครู แพทย์ ตำรวจ
ทหาร นักการเมืองการปกครอง ฯลฯ จริยธรรมจึง
เป็นสิ่งสำคัญในสังคม ที่จะนำความสงบสุขและความ
เจริญก้าวหน้ามาสู่สังคมนั้นๆ เพราะเมื่อคนในสังคม
มีจริยธรรม จิตใจก็ย่อมสูงขึ้นมีความสงบสะอาด
สว่างในจิตใจ จะทำการงานใดก็ไม่ก่อให้เกิดความ
เดือดร้อน ไม่ก่อให้เกิดทุกข์แก่ตนเองและผู้อื่น เป็น
บุคคลมีคุณค่ามีประโยชน์ และสร้างสรรค์คุณงาม
ความดี อันเป็นคุณูปการต่อบ้านเมืองและสังคม
โลก คุณธรรมจริยธรรมเป็นรากฐานสำคัญในการ
พัฒนาคน ปัญหาของสังคมที่ประสบพบเห็นอยู่ทุก
วันนี้เกิดจาก “คน” ปัญหาเริ่มต้นที่ “คน” และมี
ผลกระทบถึง “คน” การแก้ปัญหาสังคมจึงต้องแก้
ด้วย “การพัฒนาคน” เพื่อให้คนมีปัญหา มีความรู้
มีคุณธรรมและมีทักษะในการแก้ปัญหาชีวิต ปัญหา
จึงอยู่ที่ว่าเราจะพัฒนาคนอย่างไรเพื่อให้คนมีชีวิตที่
ดีงามสามารถใช้ความรู้และแก้ปัญหาได้ สร้างสรรค์
ได้ ปฏิบัติต่อเทคโนโลยีอย่างถูกต้อง อยู่ในระบบ

การแข่งขันทางเศรษฐกิจได้ บริโภคผลผลิตด้วย
ปัญญา รู้อะไรดี อะไรชั่ว มีทัศนคติทางจริยธรรมที่
เหมาะสม ฯลฯ ทั้งหมดนี้เป็นคุณสมบัติของคนที่
มีคุณธรรม การจัดการศึกษาจะต้องยึดหลักสำคัญคือ
“ให้ความรู้คู่คุณธรรม” สังคมไทยจึงจะมีสมาชิก
ของสังคมที่เป็นทั้งคนเก่งและคนดี จุดมุ่งหมาย
สูงสุดคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักปกครองกล่าว
ได้ว่านักปกครองทุกคนที่มีคุณธรรมจริยธรรมใน
การปกครองนั้นจะประกอบด้วยคุณสมบัติที่สำคัญ
คือ ต้องเป็นผู้มี “ปัญญา” ในที่นี้หมายถึงเป็นผู้ที่
ถึงพร้อมด้วยความรู้ความเข้าใจ อารมณ์ ความรู้สึก
และพฤติกรรมที่แสดงออกอย่างถูกต้องดีงาม การที่
นักปกครองจะพัฒนาตนเองทางด้านคุณธรรม หรือ
การที่นักปกครองจะพัฒนาผู้อื่นที่แวดล้อมใกล้ชิด
และเกี่ยวข้องอยู่ในความดูแล เพื่อให้เป็นบุคคลผู้มี
คุณธรรมจึงต้องเริ่มจากการพัฒนาปัญญา พัฒนา
จิตใจ อารมณ์ เพื่อให้ทั้งสองส่วนนี้เป็นตัวควบคุม
พฤติกรรมของบุคคลผู้นั้นต่อไปดังนั้นผู้ที่มีคุณธรรม
จริยธรรมจึงเป็นผู้ที่ถึงพร้อมด้วยความรู้ความเข้าใจ
อารมณ์ ความรู้สึกและพฤติกรรมที่แสดงออกอย่าง
ถูกต้องดีงาม

บทสรุป

จากการศึกษาถึง “คุณธรรมจริยธรรมสำหรับ
นักปกครอง” กล่าวสรุปความหมายได้ดังนี้ว่า หมายถึง
ถึง “สภาพความเป็นผู้นำในการเป็นนักปกครอง
คือบุคคลที่มีความต้องการในการเป็นผู้นำมีสภาพ
คุณงามความดีงามเป็นลักษณะได้รับยกย่องเป็น
รากฐานของหลักการและศีลธรรมอันดียึดมั่นใน
หลักความจริงที่เป็นแนวทางแห่งความประพฤติ
ปฏิบัติยึดมั่นในกฎเกณฑ์ ความถูกต้องและดำรง
ไว้ซึ่งความยุติธรรม เพื่อให้งานของการปกครอง

¹³หลักคุณธรรมและจริยธรรมของผู้นำตามแนวทางพุทธศาสนา พล.ต.ดร.อนุชาติ บุญนา Date : 2012-08-17

บรรลุปเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ประชาชนเกิดความเชื่อถือศรัทธาให้ความเคารพให้ความร่วมมือร่วมแรงร่วมใจในการทำงาน ทำให้งานบรรลุผลเป็นอย่างดี”คุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักปกครองนั้นมีรากฐานมาจากการศึกษาของนักปรัชญาและมีพัฒนาการต่อเนื่องกันมาโดยมีแนวคิดคุณธรรมจริยธรรมมาจากความเชื่อที่ว่ามนุษย์เป็นเครื่องตัดสินความถูกผิดทางจริยธรรมความจริง ความเที่ยง ความดี ความชั่ว ความถูก ความผิด เป็นสิ่งสากลที่สามารถรับรู้ได้ตรงกันด้วยเหตุผลคุณธรรมนั้นแนวคิดนี้เป็นแนวคิดของนักปรัชญาตะวันตกที่สอดคล้องกับแนวคิดของนักปรัชญาตะวันออกกล่าวคือคุณธรรมจริยธรรม มีจุดเริ่มต้นมาจากการแสวงหาแนวทางการหลุดพ้นจากความชั่วร้ายทั้งปวงแต่มีความต่างกันตรงที่แนวคิดของชาวตะวันออกนั้นจะได้รับอิทธิพลทางความเชื่อจากศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้องรวมทั้งการนำแนวทางมาปฏิบัติที่มุ่งเน้นในการพัฒนามนุษย์ให้มีคุณงามความดี ตามองค์ประกอบของการพัฒนา 3 ประการคือองค์ประกอบการพัฒนาความรู้ความเข้าใจ (Knowledge) องค์ประกอบการพัฒนาอารมณ์ความรู้สึก (Feeling) และองค์ประกอบการพัฒนาเป็นพฤติกรรม (Conduct) ที่แสดงออก ในองค์ประกอบของจริยธรรมทั้ง 3 ส่วนนี้ “ปัญญา” เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด ที่จะชี้้นำให้จิตใจและพฤติกรรมของคนดำเนินไปอย่างถูกต้องตามครรลองคลองธรรม ดังนั้นนักปกครองทุกคนจึงต้องฝึกคนให้พัฒนา “ปัญญา” เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นแล้วพฤติกรรมก็จะเปลี่ยนไป “ปัญญา” นี้จะมาเป็นตัวนำพฤติกรรมตัวใหม่นี้ก็คือจุดเริ่มต้นของการพัฒนานคน คือพัฒนาปัญญาหรือความรู้ก่อน ดังนั้นการพัฒนาทางสติปัญญาและอารมณ์จึงเป็นรากฐานของการพัฒนาทางคุณธรรมจริยธรรม

ระบอบการเมืองการปกครองของไทยปัจจุบันปกครองด้วยระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดและสูงสุดในการปกครองคืออำนาจอธิปไตยโดยแบ่งแยกการใช้อำนาจออกเป็น 3 ส่วน คือ “อำนาจนิติบัญญัติ” หรืออำนาจในการออกกฎหมายโดยมี “รัฐสภา” เป็นผู้ใช้ อำนาจนิติบัญญัติ “อำนาจบริหาร” หรืออำนาจในการนำกฎหมายไปบังคับใช้และบำบัดทุกข์บำรุงสุขประชาชนโดยมี รัฐบาล หรือคณะรัฐมนตรีเป็นผู้ใช้อำนาจบริหารนั้น และ “อำนาจตุลาการ” หรืออำนาจในการตัดสินคดีให้เป็นไปตามกฎหมาย เมื่อมีข้อขัดแย้งเกิดขึ้นโดยมี ศาล เป็นผู้ใช้อำนาจตุลาการโดยใช้ในพระปรมาภิไธยของพระมหากษัตริย์ การกำหนดให้มีการแยกการใช้อำนาจอธิปไตยออกเป็น 3 ส่วน และให้ม็องคร์ 3 ฝ่าย รับผิดชอบไปองค์กรแต่ละส่วนนี้ เป็นไปตามหลักการประชาธิปไตย ที่ไม่ต้องการให้มีการรวมอำนาจแต่ต้องการให้มีการถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและการแยกอำนาจนั้นเป็นหลักประกันให้มีการถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกันและป้องกันการใช้อำนาจโดยมิชอบ จากที่กล่าวมาแล้วนั้นผู้แทนการใช้อำนาจนั้นมาจากการเลือกตั้งของประชาชนทั่วไปให้ทำหน้าที่แทนประชาชนซึ่งในที่นี้ขอใช้คำว่า “นักการเมืองหรือนักปกครอง” นอกเหนือจากการถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกันเพื่อป้องกันการใช้อำนาจโดยมิชอบของนักปกครองหรือนักการเมืองแล้วยังมีกลไกทางการปกครองอีกอย่างหนึ่งที่ถือว่าเป็นคุณสมบัติเบื้องต้นที่นักการเมืองและนักปกครองจะต้องยึดถือปฏิบัติ นั่นคือ “คุณธรรมและจริยธรรม” เพราะคุณธรรมและจริยธรรมเป็นหลักทางความคิดและหลักปฏิบัติอันเป็นพื้นฐานของความถูกต้องและความเหมาะสมในการปกครองของนักการเมืองการปกครองทุกคน ดังนั้นการ

ศึกษาในครั้งนี้จึงมุ่งเน้นในการศึกษาถึง “คุณธรรม จริยธรรมสำหรับนักปกครอง” เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้สามารถนำมาใช้ปฏิบัติได้กับทุกคนในทุกเชื้อชาติ ศาสนา รวมทั้งวัฒนธรรมต่างๆ ของแต่ละชนชาติที่มีความแตกต่างกันทางความเชื่อ ให้สามารถอยู่ร่วมกัน โดยประสานประโยชน์ร่วมกันและสลายข้อขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นได้รวมทั้งใช้เป็นข้อมูลของการศึกษา ในส่วนของคุณธรรมและจริยธรรมของแต่ละศาสนา ต่อไป

บรรณานุกรม

หนังสือ

- ศ.ดร. สุนทร ณ รางษี. ปรัชญาอินเดียประวัติและลัทธิ. กรุงเทพฯ : พิพิธวิทยา, 2521
- ชีว ไช. ปรัชญาจีน. แปลโดย สกล นิลวรรณ จาก The story chines Philosophy. : โอเดียนสโตร์, 2523
- ผศ.ดร. ทองหล่อ วงษ์ธรรมมา. ปรัชญาตะวันออก กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2536
- ประยงค์ สุวรรณบุบผา. รัฐปรัชญา แนวคิดตะวันออก-ตะวันตก. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, 2541.
- พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 จัดพิมพ์โดย บริษัทนานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์ จำกัด จำนวนพิมพ์ ครั้งที่ 1 200,000 เล่ม ISBN 974-9588-04-5
- ไสว มาลาทอง ป.ธ. 5 น.ธ .เอก ศน.บ. M.A. คู่มือ การศึกษาจริยธรรม กรมการศาสนา พ.ศ. 2542
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ “ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม” 2527 อ้างอิงจาก วุฒิพงษ์ สุขงาม และคณะ, คุณธรรม จริยธรรม 2542
- สุลักษณ์ ศิวรักษ์. แนวคิดทางปรัชญาการเมืองของอริสโตเติล. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ: ศยาม, 2543
- รศ.ผจญ คำชูสังข์. ศาสนาเบื้องต้น กทม. : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2545.
- รศ. ผจญ คำชูสังข์ ปรัชญาตะวันตก(387211). กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2548
- ศาสตราจารย์ธานินทร์กรียวิเชียร องคมนตรี. “คุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหาร”, สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน : กรุงเทพมหานคร, 2550

บทความวิชาการ

- หลักคุณธรรมและจริยธรรมของผู้นำตามแนวทางพุทธศาสนา พล.ต.ดร.อนุชาติ บุญนาค Date : 2012-08-17
- ทินกร พลเยี่ยม นักเรียนนายอำเภอ รุ่นที่ 68 “นักปกครองกับการเป็นผู้นำทางบุคลิกภาพ,การทำงานและต้นแบบของครอบครัวตัวอย่าง”

งานวิจัย

- ผู้ช่วยศาสตราจารย์บังกช สุทัศน์ ณ อยุธยา การแก้วิกฤตการณ์โลกด้วยจริยธรรมของนักการเมือง Global Crisis Recover through the Ethics of Politicians คณบดีคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ สมบูรณ์ สุขสำราญ.พุทธศาสนากับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคม(2527) กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- พระยาสุนทรพิพิธ วิญญาณ (Spirit) แห่งนักปกครอง. กรุงเทพมหานคร : บริษัทโรง พิมพ์กรุงธนพัฒนาจำกัด
- ดร.นันทวัฒน์ บรมานันท์ การกระทำทางปกครอง รองศาสตราจารย์ อาจารย์คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 28 ธันวาคม 2547
- หลักคุณธรรมและจริยธรรมของผู้นำตามแนวทางพุทธศาสนา พล.ต.ดร.อนุชาติ บุญนาค Date : 2012-08-17